

A. PERSI FLACCI
ET
D. IVNI IVVENALIS
SATVRAE

EDIDIT
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA
INSTRVXIT
W. V. CLAUSEN

Ms. no:
WFC. 2394

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
MCMLIX

SATVRA VIII

STEMMATA quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo
 sanguine censi, pictos ostendere uultus
 maiorum et stantis in curribus Aemilianos
 et Curios iam dimidios umeroque minorem
 Coruinum et Galbam auriculis nasoque carentem, 5
 [quis fructus generis tabula iactare capaci
 Coruinum, posthac multa contingere uirga
 fumosos equitum cum dictatore magistris,]
 si coram Lepidis male uiuitur? effigies quo
 tot bellatorum, si luditur alea pernox 10
 ante Numantinos, si dormire incipis ortu
 luciferi, quo signa duces et castra mouebant?
 cur Allobrogicis et magna gaudeat ara
 natus in Herculeo Fabius lare, si cupidus, si
 uanus et Euganea quantumuis mollior agna, 15
 si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum
 squalentis traducit auos emptorque ueneni
 frangenda miseram funestat imagine gentem?
 tota licet ueteres exornent undique cerae
 atria, nobilitas sola est atque unica uirtus. 20
 Paulus uel Cossus uel Drusus moribus esto,
 hos ante effigies maiorum pone tuorum,
 praecedant ipsas illi te consule uirgas.
 prima mihi debes animi bona. sanctus haberi
 iustitiaeque tenax factis dictisque mereris? 25
 agnosco procerem; salue Gaetulice, seu tu
 Silanus: quocumque alto de sanguine rarus

4 humeroque *Dresd.* 155: umerosque *P*: nasumque Φ 5-6 *om. G*,
 del. *Hermann* 5 coruinum *P Dresd.* 155: coruini Φ 6-8 *del.*
Jachmann 7 habent *PG, om. \Phi* coruinum *P*: coruini *G* 8 fumosos
PF: famosos Φ 11 ortu *PG*: ortus Φ 17 traducit *PSAGUE*:
 producit *FHLOZ*: producat *KT* 27 alto *Richards*: alio *P\Phi*

ciuis et egregius patriae contingis ouanti,
 exclamare libet populus quod clamat Osiri
 inuento. quis enim generosum dixerit hunc qui 30
 indignus genere et praeclearo nomine tantum
 insignis? nanum cuiusdam Atlanta uocamus,
 Aethiopem Cycnum, prauam extortamque puellam
 European; canibus pigris scabieque uetusta 35
 leuibus et siccae lambentibus ora lucernae
 nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est
 quod fremat in terris uiolentius. ergo cauebis
 et metues ne tu sic Creticus aut Camerinus.
 his ego quem monui? tecum mihi sermo, Rubelli
 Blande. tumes alto Drusorum stemmate, tamquam 40
 feceris ipse aliquid propter quod nobilis esses,
 ut te conciperet quae sanguine fulget Iuli,
 non quae uentoso conducta sub aggere textit.
 'uos humiles' inquis 'uolgi pars ultima nostri,
 quorum nemo queat patriam monstrare parentis, 45
 ast ego Cecropides.' uiuas et originis huius
 gaudia longa feras. tamen ima plebe Quiritem
 facundum inuenies, solet hic defendere causas
 nobilis indocti; ueniet de plebe togata
 qui iuris nodos et legum aenigmata soluat; 50
 hinc petit Euphraten iuuenis domitique Bataui
 custodes aquilas armis industrius; at tu
 nil nisi Cecropides truncoque simillimus Hermae.
 nullo quippe alio uincis discrimine quam quod
 illi marmoreum caput est, tua uiuit imago. 55
 dic mihi, Teucrorum proles, animalia muta

33 prauam Φ et (*ra in ras. P²*) *P*: paruam *ALO* 37 fremat *P\Phi*:
 fremit *ALT* 38 sic *Lond. mus. Brit. Add. 11997 sicut con. H.*
Iunius: si *P*: sis Φ 40 stemmate *PAFGHU*: sanguine *KLOTZ*
 44 inquis *AKLO*: inquit *P\Phi* 49 plebe *PSAGLU*: gente Φ : pube
Housman. cf. 254, 256 51 hinc *GU sicut con. Weidner*: hic *PS\Phi*

quis generosa putet nisi fortia. nempe uolucrem
 sic laudamus equum, facili cui plurima palma
 feruet et exultat rauco uictoria circo;
 nobilis hic, quocumque uenit de gramine, cuius
 clara fuga ante alios et primus in aequore puluis.
 sed uenale pecus Coryphaei posteritas et
 Hirpini, si rara iugo uictoria sedit.

nil ibi maiorum respectus, gratia nulla
 umbrarum; dominos pretiis mutare iubentur
 exiguis, trito ducunt epiraedia collo
 segnipedes dignique molam uersare nepotes.
 ergo ut miremur te, non tua, priuum aliquid da
 quod possim titulis incidere praeter honores
 quos illis damus ac dedimus, quibus omnia debes.

haec satis ad iuuenem quem nobis fama superbum
 tradit et inflatum plenumque Nerone propinquo;
 rarus enim ferme sensus communis in illa
 fortuna. sed te censeri laude tuorum,
 Pontice, noluerim sic ut nihil ipse futurae
 laudis agas. miserum est aliorum incumbere famae,
 ne conlapsa ruant subductis tecta columnis.
 stratus humi palmes uiduas desiderat ulmos.
 esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
 integer; ambiguae si quando citabere testis
 incertaeque rei, Phalaris licet imperet ut sis
 falsus et admoto dictet periuria tauro,
 summum crede nefas animam praeferre pudori
 et propter uitam uiuendi perdere causas.
 dignus morte perit, cenet licet ostrea centum

57 putet PAF: putat Φ 60 'sunt qui leganz germine' Valla
 62 coryphaei GU²Σ: cor****i U: cory*ce* P: corythae Φ 66 trito
 AGU: et trito P Sang.: trito et Gotb. 2. 52, Laur. 34. 34: tritoque Φ
 67 nepotes PFGHU Sang.: nepotis Φ 68 priuum Salmasius: pri-
 mum PΦ 78 desiderat PΦ Sang.: desideret FGHU sicut coni. Beer

Gaurana et Cosmi toto mergatur aeno.
 expectata diu tandem prouincia cum te
 rectorem accipiet, pone irae frena modumque,
 pone et auaritiae, miserere inopum sociorum:
 ossa uides rerum uacuis exucta medullis.
 respice quid moneant leges, quid curia mandet,
 praemia quanta bonos maneant, quam fulmine iusto
 et Capito et Tutor ruerint damnante senatu,
 piratae Cilicum. sed quid damnatio confert?
 praeconem, Chaerippe, tuis circumspice pannis,
 cum Pansa eripiat quidquid tibi Natta reliquit,
 iamque tace; furor est post omnia perdere naulum.
 non idem gemitus olim neque uulnus erat par
 damnorum sociis florentibus et modo uictis.
 plena domus tunc omnis, et ingens stabat acruos
 nummorum, Spartana chlamys, conchylia Coa,
 et cum Parrhasii tabulis signisque Myronis
 Phidiacum uiuebat ebur, nec non Polycliti
 multus ubique labor, rarae sine Mentore mensae.
 inde †Dolabella atque hinc† Antonius, inde
 sacrilegus Verres referebant nauibus altis
 occulta spolia et plures de pace triumphos.
 nunc sociis iuga pauca boum, grex paruus equarum,
 et pater armenti capto eripietur agello,
 ipsi deinde Lares, si quod spectabile signum.
 [si quis in aedícula deus unicus; haec etenim sunt
 prò summis, nam sunt haec maxima. despicias tu]
 forsitan inbellis Rhodios unctamque Corinthon
 despicias merito: quid resinata iuuentus

88 accipiet Φ: accipiat PAF Sang. 90 rerum PFGHU: regum Φ
 93 tutor ΦΣ: numitor PS Mico ex Verg. Aen. vi. 768. cf. 182, 221
 98 neque PAF: nec SΦ 105 Dolabellae Ruperti hinc atque hinc
 Weidner 111-12 del. Manso

cruraque totius facient tibi leuia gentis? 115
 horrida uitanda est Hispania, Gallicus axis
 Illyricumque latus; parce et messoribus illis
 qui saturant urbem circo scenaeque uacantem;
 quanta autem inde ferēs tam dirae praemia culpaē,
 cum tenuis nuper Marius discinxerit Afros? 120
 curandum in primis ne magna iniuria fiat
 fortibus et miseris. tollas licet omne quod usquam est
 auri atque argenti, scutum gladiumque relinques.
 [et iaculum et galeam; spoliatis arma supersunt.]
 quod modo proposui, non est sententia, uerum est; 125
 credite me uobis folium recitare Sibyllae.
 si tibi sancta cohors comitum, si nemo tribunal
 uendit acersecomes, si nullum in coniuge crimen
 nec per conuentus et cuncta per oppida curuis
 unguibus ire parat nummos raptura Celaeno, 130
 tum licet a Pico numeres genus, altaque si te
 nomina delectant omnem Titanida pugnam
 inter maiores ipsumque Promethea ponas.
 [de quocumque uoles proauom tibi sumito libro.]
 quod si praecipitem rapit ambitio atque libido, 135
 si frangis uirgas sociorum in sanguine, si te
 delectant hebetes lasso lictore secures,
 incipit ipsorum contra te stare parentum
 nobilitas clarumque facem praeferre pudendis.
 omne animi uitium tanto conspectius in se 140
 crimen habet, quanto maior qui peccat habetur.

119-21 del. *Jachmann* 123-4 scutum—galeam del. *Hermann*
 123 relinques Φ : relinquo *PST* 124 del. *Lachmann*, non interpre-
 tatur Σ iaculum *P Vat.* 3286: iacula Φ 125 uerum est *PFGHUZ*:
 uerum *AKLOT* 131 tum *KLOTZ*: tu *PSAFGHU*: tunc *Vat. Pal.*
 1701, *Vat. Reg.* 2029. cf. *Pers.* iv. 37 133 ponas *PAL Sang.*: pingas Φ
 134 del. *Ribbeck et Housman* 135 ambitio *PG Sang.*: ambitus Φ

quo mihi te, solitum falsas signare tabellas,
 in templis quae fecit auus statuamque parentis
 ante triumphalem? quo, si nocturnus adulter
 tempora Santonico uelas adoperta cucullo? 145
 praeter maiorum cineres atque ossa uolucris
 carpento rapitur pinguis Lateranus, et ipse,
 ipse rotam adstringit sufflamine mulio consul,
 nocte quidem, sed Luna uidet, sed sidera testes
 intendunt oculos. finitum tempus honoris 150
 cum fuerit, clara Lateranus luce flagellum
 sumet et occursum numquam trepidabit amici
 iam senis ac uirga prior adnuet atque maniplos
 soluet et infundet iumentis hordea lassis.
 interea, dum lanatas robumque iuuenum 155
 more Numae caedit, Iouis ante altaria iurat
 solam Eponam et facies olida ad praesepia pictas.
 sed cum peruigiles placet instaurare popinas,
 obuius adsiduo Syrophoenix udus amomo
 currit, Idymaeae Syrophoenix incola portae 160
 hospitis adfectu dominum regemque salutat,
 et cum uenali Cyane succincta lagona.
 defensor culpaē dicet mihi 'fecimus et nos
 haec iuuenes.' esto, desisti nempe nec ultra
 fouisti errorem. breue sit quod turpiter audes, 165

142 dist. *Housman* 147 lateranus *PSGU*: damasippus $\Phi\Sigma$ ex 185.
 cf. *Corp. Gloss. Lat.* vi. 653. 19 148 sufflamine mulio *GU Valent.*
 410 *Sang. et ut uid.* *P*: sufflamine multo *Laur.* 34. 40, *Lond. mus. Brit.*
Burn. 192: multo sufflamine ΦP^2 . mulio consul *testatur G.L.K.* vi. 231,
 mulio Σ ad 156 151 lateranus *PGU*: damasippus Φ 152 num-
 quam *PAGU*: nusquam Φ 155 robumque *PS Sang. \Sigma*: rubumque
GU: probumque Φ 159 udus Φ : unctus *A Vat. Reg.* 2029 et (unc
 in ras.) *P* 160 om. *A Leid. Voss.* 18, del. *Jahn* post 160 unum
 uersum excidisse suspicatus est *Housman* 162 lagona *PGU*: lagoena
 Φ . cf. v. 29 163 dicet *GT et (et in ras.) P*: dicit Φ

quaedam cum prima resecentur crimina barba.
 indulge ueniam pueris: Lateranus ad illos
 thermarum calices inscriptaque lintea uadit
 maturus bello Armeniae Syriaeque tuendis
 annibus et Rheno atque Histro. praestare Neronem 170
 securum ualet haec aetas. mitte Ostia, Caesar,
 mitte, sed in magna legatum quaere popina:
 inuenies aliquo cum percussore iacentem,
 permixtum nautis et furibus ac fugitiuis,
 inter carnifices et fabros sandapilarum 175
 et resupinati cessantia tympana galli.
 aequa ibi libertas, communia pocula, lectus
 non alius cuiquam, nec mensa remotior ulli.
 quid facias talem sortitus, Pontice, seruum?
 nempe in Lucanos aut Tusca ergastula mittas. 180
 at uos, Troiugenaе, uobis ignoscitis et quae
 turpia cerdoni Volesos Brutumque decebunt.
 quid si numquam adeo foedis adeoque pudendis
 utimur exemplis, ut non peiora supersint?
 consumptis opibus uocem, Damasippe, locasti 185
 sipario, clamosum ageres ut Phasma Catulli.
 Laureolum uelox etiam bene Lentulus egit,
 iudice me dignus uera cruce. nec tamen ipsi
 ignoscas populo; populi frons durior huius,
 qui sedet et spectat triscurria patriciorum, 190
 planipedes audit Fabios, ridere potest qui
 Mamercorum alapas. quanti sua funera uendant
 quid refert? uendunt nullo cogente Nerone,

166 resecentur *PAGLOU*: resecantur *FHKTZ* 167 lateranus
PSGU: damasippus Φ . 'siue Damasippus' Σ 174 et . . . ac *PAGU*
Sang.: aut . . . aut Φ 175 sandapilarum et sandaliorum et sardana-
 pallos *agnoscit* Σ 182 uolesos Φ : uolusos *O Vat. Reg.* 2029: uolsos
P brutumque Φ : rutulumque *GU*: rutumque *P. cf. Verg. Aen. xi.*
 463-4

nec dubitant celsi praetoris uendere ludis.
 finge tamen gladios inde atque hinc pulpita poni, 195
 quid satius? mortem sic quisquam exhorruit, ut sit
 zelotypus Thymeles, stupidi collega Corinthi?
 res haut mira tamen citharoedo principe mimus
 nobilis. haec ultra quid erit nisi ludus? et illic
 dedecus urbis habes, nec murmillonis in armis 200
 nec clipeo Gracchum pugnantem aut falce supina;
 damnat enim talis habitus [sed damnat et odit,
 nec galea faciem abscondit]: mouet ecce tridentem.
 postquam uibrata pendentia retia dextra
 nequiquam effudit, nudum ad spectacula uoltum 205
 erigit et tota fugit agnoscendus harena.
 credamus tunicae, de faucibus aurea cum se
 porrigat et longo iactetur spira galero.
 ergo ignominiam grauiorem pertulit omni
 uolnere cum Graccho iussus pugnare secutor. 210
 libera si dentur populo suffragia, quis tam
 perditus ut dubitet Senecam praeferre Neroni?
 cuius supplicio non debuit una parari
 simia nec serpens unus nec culleus unus.
 par Agamemnonidae crimen, sed causa facit rem 215
 dissimilem. quippe ille deis auctoribus ultor
 patris erat caesi media inter pocula, sed nec
 Electrae iugulo se polluit aut Spartani
 sanguine coniugii, nullis aconita propinquis
 miscuit, in scena numquam cantauit Orestes, 220
 Troica non scripsit. quid enim Verginius armis

194 *del. Ruperti et Mommsen, Ephem. epigr. vii. 396. sed cf. vi. 380*
 195 poni *P sicut coni. Sterke*: pone Φ : ponunt *FH* 196 sic *O Vat.*
Pal. 1701: si *P Φ* 198 mimus *GUS et (imu in ras.) P*: natus Φ
 201 pugnantem aut *PSAGU Sang.*: aut pugnantem Φ 202-3 sed—
 abscondit *del. Hermann* 202 sed *PAGU*: et Φ 203 faciem *PAGU*:
 frontem Φ 221 uerginius *KLOZ*: uirginus *AGTU*: uirgilius *PSFH*

debut ulcisci magis aut cum Vindice Galba,
 quod Nero tam saeva crudaque tyrannide fecit?
 haec opera atque hae sunt generosi principis artes, 225
 gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu
 prostitui Graiaequae apium meruisse coronae.
 maiorum effigies habeant insignia uocis,
 ante pedes Domiti longum tu pone Thyestae
 syrma uel Antigones seu personam Melanippes,
 et de marmoreo citharam suspende colosso. 230
 quid, Catilina, tuis natalibus atque Cethegi
 inueniet quisquam sublimius? arma tamen uos
 nocturna et flammis domibus templisque paratis,
 ut braccatorum pueri Senonumque minores,
 ausi quod liceat tunica punire molesta. 235
 sed uigilat consul uexillaque uestra coercent.
 hic nouus Arpinas, ignobilis et modo Romae
 municipalis eques, galeatum ponit ubique
 praesidium attonitis et in omni monte laborat.
 tantum igitur muros intra toga contulit illi 240
 nominis ac tituli, quantum finit Leucade, quantum
 Thessaliae campis Octavius abstulit udo
 caedibus adsiduis gladio; sed Roma parentem,
 Roma patrem patriae Ciceronem libera dixit.
 Arpinas alius Volscorum in monte solebat 245
 poscere mercedes alieno lassus aratro;
 nodosam post haec frangebatur uertice uitem,

223 in dubium uocauit Housman quod Vat. Vrb. 342 man. 2 sicut con-
 Peyrared: quid PΦ 224 hae sunt PAG: haec sunt U Vat. 3192: illae
 sunt FH: illae KLOTZ 225 cantu PGU Prisc. G.L.K. ii. 419: saltu Φ
 229 antigones Φ: antigonae P Mico seu Vat. 3192, Vat. 3286: tu Φ:
 om. P Mico: aut Hermann melanippes H Vat. 3286: menalippes Φ:
 menalippis GU: menalippi PF Mico Σ 233 paratis P Lond. mus.
 Brit. Reg. 15 B XII: parastis Φ 239 monte PSFGHE: mente U
 Lond. mus. Brit. Add. 30861: gente Φ. 'legitur et ponte propter Muluium' Σ
 241 in PSGU: non Φ: sibi fabn. 'sub Leucade' Σ

si lentus pigra muniret castra dolabra.
 hic tamen et Cimbros et summa pericula rerum
 excipit et solus trepidantem protegit urbem, 250
 atque ideo, postquam ad Cimbros stragemque uolabant
 qui numquam attigerant maiora cadauera corui,
 nobilis ornatur lauro collega secunda.
 plebeiae Deciorum animae, plebeia fuerunt
 nomina; pro totis legionibus hi tamen et pro 255
 omnibus auxiliis atque omni pube Latina
 sufficiunt dis infernis Terraeque parenti.
 [pluris enim Decii quam quae seruantur ab illis.]
 ancilla natus trabeam et diadema Quirini
 et fascis meruit, regum ultimus ille bonorum. 260
 prodita laxabant portarum claustra tyrannis
 exulibus iuuenes ipsius consulis et quos
 magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
 quod miraretur cum Coclite Mucius et quae
 imperii finis Tiberinum uirgo natauit. 265
 occulta ad patres produxit crimina seruus
 matronis lugendus; at illos uerbera iustis
 adficiunt poenis et legum prima securis.
 malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis
 Aeacidiae similis Volcaniaque arma capessas, 270
 quam te Thersitae similem producat Achilles.
 et tamen, ut longe repetas longaeque reuoluas
 nomen, ab infami gentem deducis asylo;
 maiorum primus, quisquis fuit ille, tuorum
 aut pastor fuit aut illud quod dicere nolo. 275

256 pube PSAGU: plebe Φ 258 del. Markland et Dobree
 266 produxit P Lond. mus. Brit. Reg. 15 B XII: eduxit Φ: conduxit A
 Vat. 2810